

FAQ Onderwijsloopbaanroosters 2de-3de graad

Hoe kunnen we het rooster best gebruiken?

Hoe kunnen we dit rooster nuttig inzetten tijdens een delibererende klassenraad?
Om de vraag te beantwoorden of een leerling al dan niet is geslaagd, zijn de loopbaanroosters niet geschikt. Ze zijn wel gemaakt om klassenraden bij de overgang van de tweede naar de derde graad te ondersteunen bij het geven van een advies. De bedoeling van de loopbaanroosters is de mogelijke overgangen van tweede naar derde graad in kaart brengen. Daarbij wordt een inschatting gemaakt van wat haalbaar is vanuit het curriculum. De klassenraad neemt die informatie mee om te bekijken wat voor een specifieke leerling in een bepaalde context haalbaar is.
Hebben de onderwijsloopbaanroosters al betrekking op de overgang van het 3de naar het 4de leerjaar? Of enkel op de overgang van het 4de naar het 5de leerjaar?
Deze tool is bedoeld voor de overgang naar de derde graad vanuit de gemoderniseerde tweede graad.
Wat met een leerling die met kerst in het 4de jaar van studierichting wil veranderen? Gebruiken we dan al deze roosters?
In eerste instantie is het belangrijk om bij een heroriëntering in gesprek te gaan met de leerling en de ouders. Wat zijn de redenen om te heroriënteren? Wat maakt dat het nodig is om een overstap te maken tijdens het 4de jaar? Kan de leerling zijn jaar afmaken en daarna de overstap maken? We adviseren om bij een overgang van een studierichting in eerste instantie te kijken naar de studierichtingsprofielen . De loopbaanroosters kunnen inspiratie bieden. Stel dat een leerling na een gesprek toch in dezelfde studierichting blijft, dan kan de leerling voorbereid worden om in het 5de jaar succesvol in te stappen. In de loopbaanroosters werden de essentiële curriculumcomponenten opgenomen. Daar kan je vinden welke leerstofonderdelen noodzakelijk zijn om de overstap te faciliteren.

Vragen m.b.t. overgangen

Het onderwijsloopbaanrooster is een handig instrument dat ondersteuning kan bieden bij leerlingen die een overstap overwegen naar een andere studierichting. Als een leerling effectief een overstap maakt, dan is het voor de nieuwe school niet evident om de leerling goed in te schatten en in te zetten op de noden van die leerling. Zeker bij overgangen van een domeinoverschrijdende D-finaliteit naar een domeingebonden D-finaliteit is de perceptie over het niveau van de studierichting niet altijd juist. Hoe gaan scholen daar best mee om?
Het klopt inderdaad dat het bij een overstap van leerlingen naar een andere school, zeker wanneer dat in de loop van het schooljaar gebeurt, moeilijk is om de capaciteiten van een leerling in te schatten. Daartegenover staat dat een nieuwe studierichting en een nieuwe start wellicht ook kansen bieden voor een leerling. Het belangrijkste bij een overstap is het gesprek aangaan met de kandidaat leerling en de ouders. Het onderwijsloopbaanrooster en de studierichtingsprofielen kunnen helpen om het gesprek vorm te geven. Of een overstap van een domeinoverschrijdende naar een domeingebonden studierichting een goede keuze is, hangt van meerdere factoren af. Is de leerling gemotiveerd? Beschikt hij over de juiste studievaardigheden? Wat is de reden van de overstap? ... Het niveau van de algemene vorming in de domeingebonden doorstroomrichtingen mag in elk geval niet onderschat worden. Voor de D-finaliteit zijn de leerplandoelen in de basisleerplannen gebaseerd op dezelfde eindtermen en dus hetzelfde ambitieniveau voor de algemene vorming. In functie van de diverse leerlingprofielen verschillen de leerplannen van domeinoverschrijdende en domeingebonden studierichtingen wel voor Nederlands, Frans, Engels en geschiedenis (verdiepte basis versus basis). In functie van de doorstroommogelijkheden naar specifieke studierichtingen in de derde graad werd er in bepaalde studierichtingen (domeinoverschrijdende

en domeingebonden D-finaliteit) ook voor wetenschappen en wiskunde een onderscheid gemaakt tussen een basisleerplan en een leerplan verdiepte basis.
De vele haalbare overgangen (al dan niet met een inhaalbeweging) geven de indruk dat de tweede graad een brede graad moet zijn en dat de meest essentiële competenties enkel voor de derde graad zijn. Klopt dat?
In de tweede graad maken leerlingen al een bepaalde keuze voor een studierichting op basis van hun interesses en capaciteiten. De studierichtingen van de tweede graad worden gekenmerkt door algemene vorming en specifieke vorming. Die specifieke vorming wordt bepaald door specifieke eindtermen en/of beroepskwalificaties waarvan stukjes indalen vanuit de derde graad. Dat betekent echter niet dat leerlingen na de tweede graad geen keuze meer zouden kunnen maken voor een andere studierichting dan de meest logische vervolgrichting in de derde graad. Om beter zicht te krijgen op de mogelijkheden kunnen de loopbaanroosters een bron van inspiratie zijn.
Je kan vanuit het complementair gedeelte enkele overgangen faciliteren. Zet dat de tweepolige studierichtingen in de domeinoverschrijdende D-finaliteit in de derde graad niet onder druk?
Leerlingen kiezen voor een bepaalde studierichting in de doorstroomfinaliteit, al dan niet domeingebonden. Een school kan in de tweede graad vanuit het pedagogisch project van de school bepaalde keuzes maken in het complementair gedeelte die de overstap naar bepaalde studierichtingen kan faciliteren. Ze doen dat best weloverwogen, rekening houdend met hun specifieke context. Ook in die scholen zal er moeten rekening gehouden worden met leerlingen die in een derde graad overstappen uit een andere school waar mogelijk een andere keuze voor het complementair gedeelte werd gemaakt. Ook voor die leerlingen zal een oplossing moeten aangereikt worden. Het klopt inderdaad dat voor een aantal studierichtingen een kleine inhaalbeweging moet gemaakt worden. Voor veel leerlingen was dat in het huidige systeem ook al het geval, denk bijvoorbeeld aan de leerlingen die geen Duits hadden gekregen in de tweede graad terwijl de betrokken school in de derde graad verder bouwde op de kennis van Duits die de eigen leerlingen in de tweede graad verworven hadden.
Als er geen Duits wordt gegeven als complementair vak in een aantal studierichtingen van de 2de graad, hoe kan de overgang dan verlopen naar studierichtingen als EC-MT, LA-MT, MT-WE?
In principe vallen we dan terug op dezelfde situatie als nu ook al vaak het geval is. Ook nu werken leraren Duits in de derde graad vaak leerlingen bij die in de tweede graad geen Duits hebben gehad. Het inhalen van de essentiële curriculumcomponenten is niet iets dat moet gebeurd zijn bij de start van de derde graad. Leerlingen moeten de kans krijgen om te groeien en onder begeleiding van de leraar de essentiële curriculumcomponenten in te halen.

Wat is wel/niet opgenomen in het onderwijsloopbaanrooster?

Werden de studierichtingen in deeltijds onderwijs en duaal leren ook meegenomen in de roosters?
Voor de studierichtingen die via een duale leerweg worden ingericht zijn de leerplandoelen dezelfde als de niet-duale leerweg. Dat wil zeggen dat de loopbaanroosters in dat geval wel bruikbaar zijn. De studierichtingen in het deeltijds onderwijs werden niet opgenomen in de roosters. Voor de logische vervolgmogelijkheden vanuit de tweede graad duaal verwijzen we naar het document Inhoudelijk logische overgangen tussen de tweede graad duaal en de derde graad duaal A-finaliteit .
Komt er ook een vergelijkbaar overzicht van essentiële curriculumcomponenten bij moeilijk haalbare overgangen?
Het is niet de intentie om een overzicht te maken van de essentiële curriculumdocumenten bij moeilijk haalbare overgangen. We gaan ervan uit dat die eerder uitzonderlijk zullen zijn.

Voor leerlingen waar dit uitzonderlijk toch zou aangewezen zijn, zal de klassenraad in overleg met de leerling en de ouders moeten onderzoeken wat deze leerling nodig heeft om de overstap te faciliteren.
Waar is het volledige overzicht van essentiële curriculumcomponenten beschikbaar?
Dit overzicht kan je vinden in het document van de loopbaanroosters zelf. Alle informatie zit in één document samen. Na de loopbaanroosters komen de essentiële curriculumcomponenten aan bod.
Welke leidraad kunnen we gebruiken bij de heroriëntering van leerlingen van het 3de naar het 4de jaar?
Bij de heroriëntering van leerlingen willen we in de eerste plaats verwijzen naar de studierichtingsprofielen. Die profielen zijn terug te vinden op de PRO-site, didactiek en leerplannen, modernisering so, tweede en derde graad: studierichtingsprofielen . Daarnaast is het belangrijk om vanuit het schoolbeleid rond onderwijsloopbaanbegeleiding te bekijken wat een bepaalde leerling nodig heeft. Meer informatie daarover kan je vinden in het Vademecum zorgbreed en kansrijk onderwijs en het Gemeenschappelijk funderend leerplan.

Vragen m.b.t. de matrix

Is het niet vreemd dat er haalbare overgangen zonder inhaalbeweging zijn tussen domeingebonden en domeinoverschrijdende D-finaliteit? Wat is dan eigenlijk nog het verschil tussen beide?
Voor de D-finaliteit zijn de leerplandoelen in de basisleerplannen gebaseerd op dezelfde eindtermen van de algemene vorming. Het ambitieniveau van de algemene vorming is voor de volledige D-finaliteit hetzelfde. In functie van de diverse leerlingenprofielen verschillen de leerplannen van domeinoverschrijdende en domeingebonden studierichtingen wel voor Nederlands, Frans, Engels en geschiedenis (verdiepte basis versus basis). In functie van de doorstroommogelijkheden naar specifieke studierichtingen in de derde graad werd er in bepaalde studierichtingen (domeinoverschrijdende en domeingebonden D-finaliteit) ook voor wetenschappen en wiskunde een onderscheid gemaakt tussen een basisleerplan en een leerplan verdiepte basis. In die zin is het mogelijk dat leerlingen de overstap maken. Veel hangt af van de persoonlijke situatie van de leerling. Wat zijn de redenen voor de overstap? Is de leerling gemotiveerd? Hoe zit het met de studievaardigheden en interesses? Heeft de leerling nood aan de extra uitdaging uit de verdiepte basis?

Andere relevante informatie

Waar vind ik up-to-date info over logische samenhang?
Deze informatie is te vinden op de PRO-site bij het thema didactiek en leerplannen, modernisering so, tweede en derde graad: inhoudelijke samenhang 2de-3de graad .
Waar kunnen we terecht met vragen?
Bij Katholiek onderwijs Vlaanderen hanteren we de stelling dat een vraag niet verkeerd kan gesteld worden. Je kan terecht bij je vak- of schoolbegeleider, of op het mailadres moderniseringso@katholiekonderwijs.vlaanderen .